

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET U ĐAKOVU

ELABORAT

**Teološko - katehetski program cjeloživotnog učenja za
odgajateljice i odgajatelje u predškolskim ustanovama**

Đakovo, srpanj 2014.

1. OPĆI DIO

Katolički bogoslovni fakultet u Đakovu, u sastavu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, nastavlja tradiciju studija filozofije i teologije u biskupskom gradu Đakovu, dugu gotovo dva stoljeća. Biskup Antun Mandić 6. studenoga 1806. godine otvorio je u zgradi nekadašnjega franjevačkog samostana Bogoslovno sjemenište i *Lyceum episcopale*. Uz velike teškoće osnovan je najprije studij filozofije koji su pohađali svećenički kandidati i svjetovni đaci iz Slavonije, ali i iz udaljenijih krajeva, primjerice iz južne Ugarske.

10. siječnja 1987. godine tadašnja Visoka bogoslovna škola afillirana je Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Povratkom Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu u državno Sveučilište i VBŠ doživljava određene reforme, pa je tako 1994. uslijedila i promjena imena. Visoka bogoslovna škola mijenja naziv u Teologija u Đakovu.

Dijecezanski biskup mons. dr. sc. Marin Srakić uputio je 7. studenoga 2003. godine Kongregaciji za katolički odgoj u Rimu prijedlog i molbu da se Teologija u Đakovu uzdigne na rang Katoličkoga bogoslovnog fakulteta. Kongregacija je prihvatila molbu te je Dekretom o osnivanju br. 194/2004., od 4. lipnja 2005. godine, odobren Statut i osnovan Katolički bogoslovni fakultet u Đakovu, u sastavu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku. 17. lipnja 2005. godine potpisan je Ugovor o položaju i djelovanju Katoličkoga bogoslovnog fakulteta u Đakovu u sastavu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku između nadležnih crkvenih, državnih i sveučilišnih vlasti.

Katolički bogoslovni fakultet u Đakovu trenutno izvodi integrirani preddiplomski i diplomski filozofsko-teološki studij te sveučilišni poslijediplomski specijalistički studij pastoralne teologije. Na inicijativu vanjskih dionika uočena je potreba da se nastavni program teološko-katehetskog doškolovanja za odgajateljice i odgajatelje u predškolskim ustanovama, koji se već ranije izvodio u organizaciji drugih institucija, postavi u okviru neformalnoga obrazovanja, odnosno kao program u okviru koncepta cjeloživotnoga učenja.

Osnovno polazište potrebe ovakvoga odgoja nalazi se najprije u Svetom pismu, Tradiciji i brojnim dokumentima crkvenog učiteljstva koji utemeljuju i daju smjernice za predškolski vjerski odgoj. Međunarodni i državni dokumenti jamče mogućnost ostvarivanja predškolskoga vjerskog odgoja, temeljeći se na pravima i slobodi djeteta od njegove najranije dobi.

Ovaj Program slijedi koncept katoličkoga vjerskog odgoja kakav se provodi u svijetu. Uporišna mu je točka dokument Katoličke crkve Opći direktorij za katehezu. U njemu se navodi temeljna misao s obzirom na predškolski vjerski odgoj: "To razdoblje koje se tradicionalno razlikuje na rano djetinjstvo ili predškolsko doba i djetinjstvo u očima vjere i samog razuma ima svoju vlastitu milost životnih početaka. U toj dobi otvorene su dragocjene djelotvorne mogućnosti bilo za izgradnju Crkve bilo za očovječenje društva s kojima se treba suočiti. Dijete koje je po daru krštenja postalo sinom Božjim, Isus, Sin Božji proglasio je povlaštenim članom kraljevstva Božjega. Zbog različitih razloga dijete danas, možda više nego jučer traži puno poštivanje i pomoć u svojim potrebama za ljudski i duhovni rast, pa i putem kateheze koja djeci kršćanima nikada ne smije biti uskraćena. Naime, onaj tko je djetetu dao život i obogatio ga darom krštenja, obavezan je taj život neprekidno hraniti (br. 177)."

2. NAZIV I PODRUČJE PROGRAMA

Naziv programa:

Teološko-katehetski program cjeloživotnog učenja za odgajateljice i odgajatelje u predškolskim ustanovama

Područje programa:

Humanističke znanosti

3. NOSITELJ I IZVODITELJ PROGRAMA

Katolički bogoslovni fakultet u Đakovu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.

4. CILJEVI PROGRAMA I ISHODI UČENJA (ZNAJANJA, VJEŠTINE I SPOSOBNOSTI KOJE POLAZNIK STJEČE ZAVRŠETKOM PROGRAMA)

Cilj je osigurati cjeloviti predškolski odgoj koji će uključivati njegovanje i razvijanje religiozne dimenzije djeteta osposobljavajući ga, primjereno njegovoj dobi, za otkrivanje, prihvaćanje i življenje autentičnih vrijednota Evanđelja u odnosu na sebe, drugoga te na poseban način Boga.

Ishodi učenja:

Nakon završenog programa polaznici će moći:

S obzirom na stečena znanja:

- Primijeniti metode prepoznavanja i prenošenja temeljnih poruka Evanđelja kroz igru;

S obzirom na stečene vještine:

- Stvaralački pripovijedati i izražajno čitati biblijske i književno-umjetničke tekstove za predškolsku dob, komunicirati simbolima, molitvenim izražavanjem i liturgijskim slavljenjem te time pobuđivati čuđenje i divljenje te iskrenu i duboku radost prema Bogu Stvoritelju;
- Razvijati modele uspostavljanja autentičnih odnosa s drugima, osobito različitima, koji imaju drugačije religiozne navike i ponašanja, u predškolskoj ustanovi i u životu uopće;
- Poučavati i usmjeravati osobno molitveno izražavanje s ciljem uvođenja u prijateljsku komunikaciju s Bogom.

S obzirom na uvjerenja i stavove:

- Pobuđivati duhovne snage te na ispravan način doživljavati transcendentnost ljudskog života i svijeta uopće;
- Zadovoljiti potrebu za "pripadanjem" i za "ljubavlju" te na temelju tog iskustva upućivati na odnos, susret i autentično približavanje Bogu;
- Ostvariti uvjete za uspostavljanje autentičnog osobnog odnosa između osobe i poruke vjere;
- Razvijati osjećaj povjerenja, zahvalnosti, darivanja, suosjećanja i suradnje s bližnjima;
- Razvijati temeljne i bitne odrednice čovjekova "bitka" - ljepotu, istinu i dobrotu, te na taj način osigurati kvalitetu življenja;
- Prepoznati i ukazati na dobre primjere, odnosno pozitivne uzore u životu uže i šire okoline, koji ostvaruju ljudske i kršćanske vrijednote, s ciljem integracije i ispravnog poistovjećivanja;
- Poticati rast i razvoj sposobnosti djeteta u izgradnji povjerenja u samoga sebe;
- Odgajati za odgovorno ponašanje u svijetu koji ga okružuje.

5. UVJETI ZA UPIS, NAPREDOVANJE I ZAVRŠETAK PROGRAMA

Uvjeti za upis:

Teološko - katehetski program cjeloživotnog obrazovanja za odgajateljice i odgajatelje u predškolskim ustanovama namijenjen je osobama koje imaju stečenu kvalifikaciju u području ranoga i predškolskoga odgoja i obrazovanja i/ili obavljaju poslove stručnih suradnika u ustanovama za predškolski odgoj i obrazovanje (odgajitelji, logopedi, defektolozi, psiholozi).

Upisi će se obavljati na temelju sljedećih dokumenata:

- Osobna zamolba	- Diploma
- Životopis	- Preporuka župnika
- Krsni list	- Preporuka ravnatelja vrtića
- Domovnica	- Dvije fotografije

Teološko - katehetski program cjeloživotnog učenja za odgajateljice i odgajatelje
u predškolskim ustanovama

Završetak programa:

Program završava uspješnim polaganjem ispita iz svih predmeta predviđenih nastavnim planom i programom, te uspješno položenim završnim ispitom. Završni ispit sastoji se od izrade završnoga rada.

Pristupnik izabire mentora/e s kojima predlaže temu rada. Temu i mentora/e potvrđuje voditelj programa cjeloživotnog obrazovanja. Završnim radom, koje ocjenjuje tročlano povjerenstvo, pristupnik dokazuje usvojena nova znanja i ostvarene ishode učenja programa. Završni rad obuhvaća 15-20 znanstvenih kartica. Ispunjavanjem svih studijskih obveza stječe se 30 ECTS bodova.

Nakon ispunjenja svih uvjeta predviđenih ovim programom i na temelju potvrde računovodstva o podmirenim svim financijskim obvezama, polaznici po završetku dobivaju Potvrđnicu o završenom programu. Isprava sadrži naziv Republika Hrvatska i grb, puni naziv Sveučilišta, te naziv Fakulteta, naziv Potvrđnica, ime i prezime polaznika, datum, mjesto i država rođenja polaznika, naziv programa stručnog usavršavanja, broj ECTS bodova, urudžbeni broj, mjesto i datum izdavanja potvrđnice, potpis dekana i pečat.

6. TRAJANJE, OPIS I IZVEDBA PROGRAMA

Trajanje programa: 120 sati

Izvedba programa: Program traje ukupno dva semestra, a nastava će se izvoditi kao turnusna nastava, petkom i subotom, prema nastavnom planu. Oblici izvođenja edukacije su predavanja, seminari i metodičke vježbe.

Prvi semestar obuhvaća filozofsko-teološki dio. Taj dio iznosi 50 sati predavanja.

Drugi semestar obuhvaća pedagoško-katehetski dio u trajanju od 70 sati s dva moguća usmjerenja:

- religiozni odgoj i kateheza
- kateheza Dobroga pastira

Opis programa:

I. SEMESTAR: FILOZOFSKO – TEOLOŠKA EDUKACIJA

Nositelj / Nositelj i izvoditelj	Kolegij	Predavanja	Seminari	Vježbe	ECTS
Doc. dr. sc. Stjepan Radić	Osnovna filozofijsko-teologijska pitanja: dodirne točke filozofije i teologije	6			2
Prof. dr. sc. Karlo Višaticki	Biblijska teologija	8			2
Doc. dr. sc. Davor Vuković	Osnovna teologija	6			2
Izv. prof. dr. sc. Ivica Raguž	Dogmatska teologija	6			2
Doc. dr. sc. Suzana Vuletić	Osnovna pitanja iz moralne teologije	6			2
Izv. prof. dr. sc. Zvonko Pažin	Teologija sakramenata i liturgija	6			2
Doc. dr. sc. Grgo Grbešić	Kršćanska duhovnost	6			2
Izv. prof. dr. sc. Ivica Pažin Dr. sc. Josip Bošnjaković	Psihologija	6			2
UKUPNO:		50			16

Teološko - katehetski program cjeloživotnog učenja za odgajateljice i odgajatelje
u predškolskim ustanovama

II. SEMESTAR: RELIGIOZNI ODGOJ I KATEHEZA (prvi smjer)

Nositelj / Nositelj i izvoditelj	Kolegij	Predavanja	Seminari	Vježbe	ECTS
Izv. prof. dr. sc. Ivica Pažin Dr. sc. Teuta Rezo	Temeljna pitanja religioznog odgoja i kateheze	8			1
Izv. prof. dr. sc. Ivica Pažin	Religiozni odgoj djece predškolske dobi	8			1
Prof. dr. sc. Karlo Višaticki Brankica Blažević	Izbor i interpretacija biblijskih tekstova	6			1
Izv. prof. dr. sc. Ivica Pažin Brankica Blažević, Marica (s. Katarina) Pišković	Uvod u metodičke vježbe	4	2	2	1
Izv. prof. dr. sc. Ivica Pažin	Program vjerskoga odgoja u predškolskim ustanovama	6			1
Izv. prof. dr. sc. Ivica Pažin Brankica Blažević	Metodičke vježbe - Okvirna tema: Mediji komuniciranja za rad s djecom predškolske dobi	4	0	2	1
Izv. prof. dr. sc. Ivica Pažin Marica (s. Katarina) Pišković	Metodičke vježbe - Okvirna tema: Metodički pristupi u vjerskom odgoju djece predškolske dobi. Kateheza "Dobrog Pastira"	8	0	8	1
Izv. prof. dr. sc. Ivica Pažin Izvoditelj: (kad se odredi vrtić)	Pedagoška radionica			12	2
Završni rad:					5
UKUPNO:		44	2	24	14

II. SEMESTAR: KATEHEZA DOBROGA PASTIRA (drugi smjer)

Nositelj / Nositelj i izvoditelj	Kolegij	Predavanj a	Seminari	Vježbe	ECTS
Izv. prof. dr. sc. Ivica Pažin Dr. sc. Teuta Rezo	Temeljna pitanja religioznog odgoja i kateheze	8			1
Izv. prof. dr. sc. Ivica Pažin Kata (s. Ivana) Topić i s. Jelica Đuzel	Religiozni odgoj djece predškolske dobi i Montessori pedagogija	6	1	1	1
Prof. dr. sc. Karlo Višaticki s. Jelica Đuzel	Izbor i interpretacija biblijskih tekstova Metodičke vježbe	6	5	4	2
Izv. prof. dr. sc. Zvonko Pažin s. Jelica Đuzel	Izbor liturgijskih tekstova, simbola i znakova Metodičke vježbe	8	4	4	2
Doc. dr. sc. Suzana Vuletić s. Jelica Đuzel	Moralni odgoj djece do šeste godine	4			1
Doc. dr. sc. Grgo Grbešić Kata (s. Ivana) Topić i s. Jelica Đuzel	Odgoj za molitvu	4			1
Izv. prof. dr. sc. Ivica Pažin Katica (s. Domagoja) Leović i s. Jelica Đuzel	Pedagoška radionica	5	5	5	1
	Završni rad:				5
UKUPNO:		41	15	14	14

Vidi **Prilog 1: Opisi kolegija**

7. STUDIJA IZVODLJIVOSTI

Nositelj programa: Katolički bogoslovni fakultet u Đakovu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Voditelj programa: Izv. prof. dr. sc. Ivica Pažin

Mjesto, prostor i oprema predviđena za izvođenje programa:

Izvedbeni plan prvog smjera programa cjeloživotnoga učenja izvodi se u prostorima Katoličkoga bogoslovnog fakulteta u Đakovu, P. Preradovića 17, u jednoj od predavaonica na I. katu. Praktični dio (Pedagoška radionica), odnosno hospitacije održavat će se u Centru za predškolski odgoj Osijek, i to u Dječjem vrtiću i jaslicama Jelenko (Bele Bartoka 55a, 31000 Osijek), Dječjem vrtiću i jaslicama Zvončić (Ul. Grada Vukovara 2, 31431 Čepin) i Dječjem vrtiću Jaglenac (Krstova 99a, 31000 Osijek).

Drugi smjer izvodi se na dvije lokacije. Teorijski dio koji obuhvaća I. semestar, odnosno filozofsko-teološku edukaciju i kolegij iz II. semestra Temeljna pitanja religioznoga odgoja i kateheze, izvodi se u prostorima Katoličkoga bogoslovnog fakulteta u Đakovu, P. Preradovića 17, u jednoj od predavaonica na I. katu. Praktični, odnosno pedagoško-katehetski dio (Kateheza Dobroga Pastira) održavat će se u stručno-razvojnom centru „Dječji vrtić Sunčev sjaj – Nazaret“, Frankopanska ulica 1A, Đakovo.

Za uspješnu realizaciju planiranog nastavnog plana i programa osigurani su svi potrebni prostorni, kadrovski i materijalni uvjeti.

Ukupna površina prostora na KBF-u u Đakovu koja će se koristiti za izvođenje ovoga programa obuhvaća prizemlje i I. kat zgrade Fakulteta (980m²), te Čitaonicu u zgradi Središnje nadbiskupijske i fakultetske knjižnice (750m²).

Ukupna površina prostora stručno-razvojnog centra Dječjeg vrtića *Sunčev sjaj-Nazaret* je 1.450 m², a površina koja će se koristiti za provedbu dijela programa koji se odnosi na Katehezu Dobroga Pastira iznosi 550m².

Opremljenost prostora:

Predavaonice Katoličkoga bogoslovnog fakulteta u Đakovu opremljene su kvalitetnom opremom za provedbu nastavnih sadržaja programa, a to uključuje audio opremu, projektor i projektno platno te prijenosno računalo.

Stručno razvojni centar „Dječji vrtić Sunčev sjaj - Nazaret“ opremljen je najmodernijom opremom i didaktičkim pomagalicama koja se koristi unutar glazbenog kabineta, kabineta za strani jezik, dvorane za tjelesne aktivnosti, posebno uređenog i bogato opremljenog dječjeg igrališta, malih vrtova, te atrija i kapelice.

Podaci o angažiranim nastavnicima i suradnicima

Angažirano je 9 nastavnika, od toga 8 izabranih u znanstveno-nastavno zvanje, a koji su stalni zaposlenici Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Đakovu, te 8 vanjskih stručnih suradnika, savjetnika za rad s djecom u predškolskim ustanovama koji su prepoznati po kvaliteti rada. Omjer vlastitoga nastavnoga kadra i vanjskih suradnika na razini cjelokupnoga programa stoga iznosi 53%.

Smjer	Ukupno kolegija	Nastavnici KBF	Vanjski suradnici	Udio vlastitog kadra
Religiozni odgoj i kateheza	16	10	6	63%
Kateheza Dobroga Pastira	15	8	7	53%
Ukupno na razini programa:	31	18	13	58%

Teološko - katehetski program cjeloživotnog učenja za odgajateljice i odgajatelje
u predškolskim ustanovama

Zaposlenici Katoličkoga bogoslovnog fakulteta u Đakovu (vidi Prilog 2a)

R.B.	NOSITELJ I IZVODITELJ	KOLEGIJ
1.	Doc. dr. sc. Stjepan Radić	Osnovna filozofijsko-teologijska pitanja: dodirne točke filozofije i teologije
2.	Prof. dr. sc. Karlo Višaticki	Biblijska teologija
3.	Doc. dr. sc. Davor Vuković	Osnovna teologija
4.	Izv. prof. dr. sc. Ivica Raguž	Dogmatska teologija
5.	Doc. dr. sc. Suzana Vuletić	Osnovna pitanja iz moralne teologije
6.	Izv. prof. dr. sc. Zvonko Pažin	Teologija sakramenata i liturgija
7.	Doc. dr. sc. Grgo Grbešić	Kršćanska duhovnost
8.	Izv. prof. dr. sc. Ivica Pažin	Religiozni odgoj djece predškolske dobi
		Program vjerskog odgoja u predškolskim ustanovama

R.B.	IZVODITELJ	KOLEGIJ
1.	Dr. sc. Josip Bošnjaković	Psihologija

R.B.	NOSITELJ	KOLEGIJ
1.	Prof. dr. sc. Karlo Višaticki	Izbor i interpretacija biblijskih tekstova
2.	Izv. prof. dr. sc. Ivica Pažin	Psihologija
		Temeljna pitanja religioznog odgoja i kateheze
		Uvod u metodičke vježbe
		Metodičke vježbe - Okvirna tema: Mediji komuniciranja za rad s djecom predškolske dobi
		Metodičke vježbe - Okvirna tema: Metodički pristupi u vjerskom odgoju djece predškolske dobi. Kateheza "Dobrog Pastira"
		Religiozni odgoj djece predškolske dobi i Montessori pedagogija
		Pedagoška radionica (<i>oba smjera</i>)
3.	Doc. dr. sc. Grgo Grbešić	Odgoj za molitvu
4.	Doc. dr. sc. Suzana Vuletić	Moralni odgoj djece do šeste godine
5.	Izv. prof. dr. sc. Zvonko Pažin	Izbor liturgijskih tekstova, simbola i znakova Metodičke vježbe

Vanjski suradnici - izvoditelji (vidi Prilog 2b)

R.B.	IZVODITELJ (I. SMJER)	KOLEGIJ
1.	Dr. sc. Teuta Rezo	Temeljna pitanja religioznog odgoja i kateheze
2.	Brankica Blažević	Izbor i interpretacija biblijskih tekstova
		Uvod u metodičke vježbe (50%)
		Metodičke vježbe - Okvirna tema: Mediji komuniciranja za rad s djecom predškolske dobi
3.	Marica (s. Katarina) Pišković	Uvod u metodičke vježbe (50%)
		Metodičke vježbe - Okvirna tema: Metodički pristupi u vjerskom odgoju djece predškolske dobi.
		Kateheza "Dobrog Pastira"
4.	(<i>ovisi u kojem se vrtiću izvodi 12sati hospitacija</i>)	Pedagoška radionica

Teološko - katehetski program cjeloživotnog učenja za odgajateljice i odgajatelje
u predškolskim ustanovama

R.B.	IZVODITELJI (II. SMJER)		KOLEGIJ
1.	s. Jelica Đuzel	Kata (s. Ivana) Topić	Religiozni odgoj djece predškolske dobi i Montessori pedagogija Odgoj za molitvu
2.	s. Jelica Đuzel		Izbor i interpretacija biblijskih tekstova Metodičke vježbe Izbor liturgijskih tekstova, simbola i znakova Metodičke vježbe Moralni odgoj djece do šeste godine
3.	s. Jelica Đuzel	Katica (s. Domagoja) Leović	Pedagoška radionica

Optimalan broj polaznika programa (s obzirom na uvjete): 20

Upisna cijena po polazniku: 3.000,00

Projekcija prihoda i rashoda za jednu skupinu polaznika:

R. br.	PRIHODI/RASHODI	IZNOS*
1.	PRIHODI	60.000,00
1.1.	Prihodi od školarina (na bazi 20 polaznika)	60.000,00
2.	RASHODI	60.000,00
2.1.	KBF	34.600,00
	Materijalni troškovi (naknade troškova zaposlenicima, materijal, energija)	22.000,00
	Honorari nastavnika	10.000,00
	Honorar voditelja programa	2.600,00
2.2.	DV Sunčev sjaj - Nazaret	25.400,00
	Materijalni troškovi (naknade troškova zaposlenicima, najam, materijal, energija...)	23.200,00
	Honorari nastavnika	2.200,00
	VIŠAK PRIHODA	0,00

* navedeni iznosi ne uključuju PDV

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe programa:

Anonimnom anketom i osobnim praćenjem svakog polaznika od strane nastavnika, prati se kvaliteta i uspješnost izvedbe programa. Po završetku programa polaznici ispunjavaju upitnik o zadovoljstvu i kvaliteti realizacije programa cjeloživotnog učenja. Analiza rezultata upitnika može biti temelj za izmjene, dopune i unaprjeđivanje kvalitete programa.

PRILOG 1. OPISI KOLEGIJA

I. SEMESTAR

Naziv kolegija: **Osnovna filozofijsko-teologijska pitanja: dodirne točke filozofije i teologije**

Nositelj: Doc. dr. sc. Stjepan Radić

Oblici izvođenja (predavanja+seminari+vježbe): 6+0+0 ECTS: 2

Oblik provjere znanja: pisani rad, usmeni ili pisani ispit

Sadržaj: Kolegiji *Osnovna filozofijsko-teologijska pitanja: dodirne točke filozofije i teologije* u sklopu Teološko-katehetskog programa cjeloživotnog obrazovanja za odgajateljice i odgajatelje u vjeri, ima temeljni cilj predstaviti filozofijsko mišljenje kao specifično spekulativni pogled svijet i zbilju te kao uvjet teološkog mišljenja. U tom smislu u prvim se satima kolegija najprije definira predmet i metoda same filozofije pri čemu se pokušava dati odgovor na pitanje: što je to filozofija? Budući da je predmet filozofskog istraživanja sve što jest (filozofski rečeno sve što posjeduje bitak) dok je metoda sadržana u racionalno-logičkom pristupu, kolegiji se kratko dotiče nastanka (rađanja) zapadne filozofije odn. odvajanje *mita* od *logosa* koje u bitnome obilježava početke grčke filozofije te filozofskog promišljanja uopće. Odvajanjem *mita* od *logosa* nikako ne znači da je religija (nužno) odvojena od razuma, odn. kršćanstvo od znanosti. Upravo suprotno! Kršćanstvo se kao religijsko- antropološko- društveni fenomen već u helenizmu pokazalo potpunoma otvoreno za razum. S tim u vezi u kolegiju se posebno obrađuje odnos kršćanstva i filozofije u helenizmu i kasnoj antici, dotičući se u bitnome najistaknutijih predstavnika tog odnosa: Origen, Klement Aleksandrijski, Augustin, ali primjerice i Tertulijan kao jedan od protivnika tog odnosa tj. povezivanja filozofije (*logosa*, razuma) i teologije (kršćanstva).

Nakon ove povijesne perspektive u kolegiju se razmatraju druge (odabrane) specifične teme tj. temeljna pitanja, koja povezuju filozofiju i teologiju. Radi pregleda, presjek tema donosimo povezujući ih s klasičnim filozofskim kolegijima. 1. S obzirom na Teoriju spoznaje tj. Epistemologiju: ovdje se razmatra pitanje i problem spoznaje, pri čemu se posebno stavlja naglasak na klasično filozofsko razdvajanje osjetne i umske spoznaje, te slijedom toga propituje se ovo određenje s obzirom na teologiju i specifično teološko promatranje tj. spoznaju stvarnosti. Temeljno je pitanje ovdje: u čemu se sastoji i koji je domet specifično teološke spoznaje, odn. kako spoznati i pojmiti npr. Boga, milost, vjeru, otkupljenje itd...? 2. S obzirom na Antropologiju: U kolegiju se kratko podastire povijesni presjek filozofijskog pogleda na čovjeka pri čemu se posebno ističe aristotelovski pristup na jednoj (ljudska osoba kao jedna supstancija duše i tijela), i platonovski pristup (ljudska osoba sadrži dvije supstancije – duševnu i tjelesnu) na drugoj strani. Ovo posebno dovodimo u vezu s kršćansko-tomističkim promatranjem ljudske osobe u kojoj je naglašena njena jedincatost i jedinstvenost. Također, ovdje se razmatra pojam osobne svijesti i osobe kao takove (individualna supstancija razumske prirode), dovodeći ovu problematiku u vezu s teologijom i poimanjem Boga kao jedne osobe u trojstvenim odnosima, ističući pri tome da je za kršćanstvo Bog u bitnome osoba. 3. S obzirom na Etiku: Ovdje se posebno dotičemo pojmova poput 'dobro', 'vrijednost', 'sloboda', 'savjest', 'moralna norma', 'moralna obveza'. Daje se kratak filozofski presjek i tumačenje ovih pojmova-tema, te njihova povezanost s teologijom, posebno moralnom teologijom. Kolegiji završavamo kratkim razmatranjem postmodernog stanja i pristupa stvarnosti, koje je u prožeto znanstveno-tehnološkim pogledom na jednoj te relativizmom na drugoj strani, a u kojem filozofija i teologija ali i ostale humanističke znanosti traže svoje 'mjesto pod suncem' s obzirom na svoj specifični spekulativno-teorijski pristup stvarnosti.

Teološko - katehetski program cjeloživotnog učenja za odgajateljice i odgajatelje
u predškolskim ustanovama

Literatura:

S. PLATZ, *Povijest filozofije I: Grča i rimska filozofija*, Đakovo, 2005.

I. ŠESTAK, *Prilozi filozofiji o čovjeku*, FTI, Zagreb 2011.

S. KUŠAR, *Hrestomatia filozofije: srednjovjekovna filozofija*, sv. II., Školska knjiga, Zagreb, 1996.

S. RADIĆ, *Etika*. Skripta za slušače kolegija „Etika“ na KBF-u u Đakovu. Objavljena i dostupna na: <http://www.djkbf.unios.hr/katedre-fil>

S. RADIĆ, *Povijest filozofije: Suvremena filozofija*. Skripta za slušače kolegija „Suvremena filozofija“ na KBF-u u Đakovu. Objavljena i dostupna na: <http://www.djkbf.unios.hr/katedre-fil>

S. RADIĆ, Skripta za slušače kolegija *Osnovna filozofijsko-teologijska pitanja: dodirne točke filozofije i teologije*. Skripta dostupna studentima u manuskriptu u tajništvu Škole za Župne suradnike odn. Katehetskom uredu Đakovačko-osječke Nadbiskupije.

Naziv kolegija: **BIBLIJSKA TEOLOGIJA**

Nositelj: Prof. dr. sc. Karlo Višaticki

Oblici izvođenja(predavanja+seminari+vježbe): 8+0+0 ECTS: 2

Oblik provjere znanja: pisani rad i usmeni ispit

Sadržaj:

- Uvod u Sveto pismo: nadahnuće; Božja riječ u ljudskoj riječi
- Sveto pismo u životu Crkve
- Kanon biblijskih knjiga Starog i Novog Zavjeta
- Uvod u Stari zavjet
- Osnovne teološke teme Staroga zavjeta
- Uvod u Novi zavjet
- Biblijska teologija Novoga zavjeta
- Biblija, kateheza i katekizam

Literatura:

W.J. HARRINGTON, *Uvod u Bibliju – spomen objave*, Zagreb, 1987.

John DRANE, *Uvod u Stari zavjet*, Teološki fakultet Matija Vlačić Ilirik, Zagreb, 2009.

Raymond E. BROWN, *Uvod u Novi zavjet*, Zagreb: KS, 2008.

Naziv kolegija: **OSNOVNA TEOLOGIJA**

Nositelj: Doc. dr. sc. Davor Vuković

Oblici izvođenja(predavanja+seminari+vježbe): 6+0+0 ECTS: 2

Oblik provjere znanja: pisani elaborat i usmeni ispit

Sadržaj:

- Religioznost i objava
- Bog se objavljuje u povijesti, djelima i riječima među njima tijesno povezanim
- Razvoj objave u povijesti i njezina punina u Kristu
- Prenosjenje Božanske Objave: odnos između Tradicije, Učiteljstva i Pisma; apostolska Tradicija
- Crkva kao otajstvena stvarnost, narod Božji, hijerarhijski uređena.
- Novo lice Crkve prema Drugom vatikanskom saboru
- Crkva u suvremenom svijetu
- Kanonski mandat

Literatura:

Alfred Schneider, *Crkva. Otajstvo i znak spasa*, FTI, Zagreb, 2008.

Alfred Schneider, *Putovi Božje objave*, FTI, Zagreb, 2008.

Dokumenti Drugog Vatikanskog sabora: *Dei Verbum* i *Lumen Gentium*.

Teološko - katehetski program cjeloživotnog učenja za odgajateljice i odgajatelje
u predškolskim ustanovama

Naziv kolegija: **DOGMATSKA TEOLOGIJA**

Nositelj: Izv. prof. dr. sc. Ivica Raguž

Oblici izvođenja (predavanja+seminari+vježbe): 6+0+0 ECTS: 2

Oblik provjere znanja: usmeno

- Sadržaj:
- Otajstvo Trojedinog Boga
 - Djelo i poruka Isusa iz Nazareta
 - Isus Krist, pravi Bog i pravi čovjek, jedini posrednik između Boga i ljudi, spasitelj čovjeka i svijeta
 - Čovjek, slika Božja objavljena u Isusu Kristu; kršćansko poimanje braka i obitelji
 - Grijeh i otkupljenje u Isusu Kristu
 - Kršćansko poimanje milosti i spasenja u Isusu Kristu
 - Vjerujem u uskrsnuće tijela
 - Duh Sveti u otajstvu i životu Crkve

Literatura:

W. Kasper, Isus Krist, Split, 1995;

G. Greshake, Kratki uvod u vjeru u Trojedinoga Boga, Zagreb, Zagreb, 2007;

I. Raguž, Na vršcima prstiju. O Molitvi Gospodnjoj, Đakovo, 2014.

Naziv kolegija: **OSNOVE MORALNE TEOLOGIJE**

Nositelj: Doc. dr. sc. Suzana Vuletić

Oblici izvođenja (predavanja+seminari+vježbe): 6+0+0 ECTS: 2

Oblik provjere znanja: pisani elaborat i usmena provjera

- Sadržaj: OSNOVE MORALNE TEOLOGIJE
- Temeljne postavke katoličkog moralnog bogoslovlja
 - Specifičnost kršćanskog morala
 - Izvori ćudoredne spoznaje (Sveto Pismo - Crkveno Učiteljstvo, Ljudski razum – naravni moralni zakon - savjest)
 - Glavne etape povijesnog razvoja moralne telogije
- EVOLUTIVNA DINAMIKA MORALNOG ODGOJA
- Uloga i značenje integrativnog odgoja u interdisciplinarnom i vjerskom kontekstu
 - Faktori moralnog odgoja (Obitelj, Crkva, odgojne institucije, sup/kultura, mediji)
 - Ciljevi i zadaci moralnog odgoja
 - Metode moralnog odgoja
 - Sredstva moralnog odgoja
 - Psihosocijalne teorije moralnog razvoja
 - Moralne osobine odgojitelja u vjeri

Literatura:

Obavezna literatura:

HÄRING, Bernhard, *Kristov zakon*, sv. 1., KS, Zagreb, 1973.

VUKASOVIĆ, Ante, *Etika. Moral. Osobnost*. Moralni odgoj u teoriji i praksi odgajanja. Školska Knjiga – Filozofsko teološki institut D.I., Zagreb, 1993.

VULETIĆ, Suzana, Moralna odgovornost vjeronaučnog odgoja za humanističke vrednote. U svjetlu imperativa i sjeni primjera, u: *Katehetski Glasnik* 12 (2013.) 2-3., str. 67-90.

Dopunska literatura:

BENEDIKT XVI., *Caritas in veritate – Ljubav u istini. Enciklika o cjelovitom ljudskom razvoju u ljubavi i istini*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2009.

DURKHEIM, Emile, *Moral education. A study in the Theory & Application of the Sociology of Education*, The Free Press Paperback - MacMillan Publishing Co., New York, 1973.

MELINA, Livio, *Morale: tra crisi & Rinnovamento. Gli assoluti morali, l'opzione fondamentale, la formazione della coscienza*, Manuali 3, Edizioni Ares, Milano, 1993.

Teološko - katehetski program cjeloživotnog učenja za odgajateljice i odgajatelje
u predškolskim ustanovama

Naziv kolegija: **TEOLOGIJA SAKRAMENATA I LITURGIJA**

Nositelj: Izv. prof. dr. sc. Zvonko Pažin

Oblici izvođenja (predavanja+seminari+vježbe): 6+0+0 ECTS: 2

Oblik provjere znanja: pisani rad, usmeni ispit

- Sadržaj:
- Pashalno otajstvo življeno u Crkvi: liturgija djelo Presvetog Trojstva
 - Liturgijska godina
 - Subjekti, mjesta, načini i vremena liturgijskih slavlja
 - Sakramenti Crkve: teološki, moralni, liturgijski i pastoralni vid
 - Sakramenti kršćanske inicijacije
 - Sakramenti u službi zajednice

 - Liturgija i kateheza

Literatura:

A. ADAM, *Uvod u katoličku liturgiju*, HILP, Zadar, 1993., str. 11.-396.;

V. ZAGORAC, *Kristova svećenička služba. Temeljni pojmovi bogoslužja. Povijest liturgije*, KS Zagreb, 1997., str. 9.-297.

V. ZAGORAC, *Krist, posvetitelj vremena. Liturgijska godina. Štovanje svetaca. Časoslov*, KS, Zagreb, 1996., str. 9.-279.

Naziv kolegija: **KRŠĆANSKA DUHOVNOST**

Nositelj: Doc. dr. sc. Grgo Grbešić

Oblici izvođenja (predavanja+seminari+vježbe): 6+0+0 ECTS: 2

Oblik provjere znanja: pismeni i usmeni ispit

Sadržaj:

- Pojam, svrha i izvori kršćanske duhovnosti
- Isus Krist „jedina vrata“ koja vode Ocu
- Duh Sveti i njegovo djelovanje u kršćanskom životu
- Razlikovanje duhova i zablude u shvaćanju duhovnog života
- „Istina će vas osloboditi“
- Kršćanska molitva
- Sakramenti Euharistije i ispovijedi u duhovnom životu
- Duhovnost koncilskog i pokoncilskog razdoblja
- Kršćanska duhovnost u odnosu na duhovnost istočnjačkih religija

Literatura:

KLIMAK Ivan, *Ljestve ili trideset stuba do raja*, Biblioteka Stella Maris, Zagreb, 2012.

KEMPENAC Toma, *Nasljeduj Krista*, Verbum, Split, 2010.

Ispovijesti ruskog hodočasnika, KS, Zagreb, 2003.

Naziv kolegija: **PSIHOLOGIJA**

Nositelj: Izv. prof. dr. sc. Ivica Pažin

Izvoditelj: Dr. sc. Josip Bošnjaković

Oblici izvođenja (predavanja+seminari+vježbe): 6+0+0 ECTS: 2

Oblik provjere znanja: seminarski rad i usmeni ispit

Sadržaj: Razvojna psihologija i duhovnost djeteta

Literatura:

Š. Š. Ćorić, *Psihologija religioznosti*, Naklada Slap, Zagreb, 2003. (izbrana poglavlja)

M. Čudina-Obradović – J. Obradović, *Psihologija braka i obitelji*, Golden-marketing-Tehnička knjiga, Zagreb, 2006. (izbrana poglavlja)

B. Petz, *Uvod u psihologiju*, Naklada Slap, Zagreb, 2010. (izbrana poglavlja)

R. Vasta - M. M. Haith - S. A. Miller, *Dječja psihologija*, Naklada Slap, Zagreb, 2004. (izbrana poglavlja)

II. SEMESTAR - religiozni odgoj i kateheza

Naziv kolegija: **TEMELJNA PITANJA RELIGIOZNOG ODGOJA I KATEHEZE**

Nositelj: Izv. prof. dr. sc. Ivica Pažin

Izvoditelj: Dr. sc. Teuta Rezo

Oblici izvođenja (predavanja+seminari+vježbe): 8+0+0 ECTS: 1

Oblik provjere znanja: usmeno

Sadržaj: - katehetska terminologija
- značaj vjerskog odgoja unutar cjelovitog odgoja
- temeljni oblici vjerskog odgoja
- suradnja odgojnih čimbenika u pitanju vjerskog odgoja

Popis literature:

Alberich, E., *Crkvena kateheza*. Rasprava o fundamentalnoj katehatici, Katehetski salezijanski centar, Zagreb, 2002.

Razum, R., *Specifičnost školskog vjeronauka u odnosu na župnu katehezu*, Kateheza 22 (2000.) 4., Salesiana, Zagreb.

Hoblaj, A., *Teološko-katehetska ishodišta vjerskog odgoja u ranom djetinjstvu*, Glas Koncila, Zagreb, 2006.

Opći direktorij za katehezu (1997.), Zagreb, 2000.

Religijsko-pedagoško katehetski leksikon, M. Pranjić, (ur. hrv. izd.), Zagreb, 1991.

Biesinger, A., *Kinder nicht um Gott betrügen*, Herder, Freiburg-Basel-Wien, 2012.

Naziv kolegija: **RELIGIOZNI ODGOJ DJECE PREDŠKOLSKE DOBI**

Nositelj: Izv. prof. dr. sc. Ivica Pažin

Oblici izvođenja(predavanja+seminari+vježbe): 8+10+0 ECTS: 1

Oblik provjere znanja: pisani elaborat i usmena provjera

Sadržaj: - definicija religioznog odgoja djece predškolske dobi
- integracija religioznoga odgoja u cjelokupni odgoj i obrazovanje
- duhovno-kulturni kontinuitet predškolske dobi s religioznim odgojem rane školske dobi
- korelacija psiholoških datosti i religioznih kompetencija djeteta
- stvarnost kao locus theologicus djeteta
- "dječja teologija" i filozofsko otvaranje svijetu
- konkretna mjesta ostvarenja predškolskoga vjerskog odgoja
- teorijska promišljanja o pedagogiji teoloških vrijednosti (molitva, rituali, crkvena godina...)

Literatura:

HOB LAJ, A., *Teološko-katehetska ishodišta vjerskog odgoja u ranom djetinjstvu*, Glas koncila, Zagreb, 2006.

COLOMB, J., *Kateheza životnih dobi*, Katehetski salezijanski centar, Zagreb, 1991.

BLAŽEVIĆ, B./ PIŠKOVIĆ, K., *Njihovo je kraljevstvo nebesko*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2006.

Nacionalni katehetski ured Hrvatske biskupske konferencije, *Katehetski glasnik* 9 (2011.) 1.

Naziv kolegija: **IZBOR I INTERPRETACIJA BIBLIJSKIH TEKSTOVA**

Nositelj: Prof. dr. sc. Karlo Višaticki

Izvoditelj: Brankica Blažević

Oblici izvođenja (predavanja+seminari+vježbe): 4+1+1 ECTS: 1

Oblik provjere znanja: (**pisani**/ demonstracija...)

Sadržaj: - metodičko-komunikacijski pristupi biblijskim tekstovima
- razine komunikacije s biblijskim tekstovima u predškolskoj dobi
- izbor tekstova za vjerski odgoj djece predškolske dobi
- Biblija za djecu

Teološko - katehetski program cjeloživotnog učenja za odgajateljice i odgajatelje
u predškolskim ustanovama

Literatura:

Biblija, KS, Zagreb, 1980.

Program katoličkog vjerskog odgoja djece predškolske dobi, NKU HBK, Zagreb, 2002.

Blažević/ Pišković: Njihovo je kraljevstvo nebesko: Priručnik odgojiteljima u vjeri za rad s djecom predškolske dobi, Zagreb, Kršćanska sadašnjost, 2006.

ŠABIĆ, A. G., Vjerski odgoj djece predškolske dobi u duhovno – kulturnom kontinuitetu s vjerskim odgojem djece mlađe školske dobi, u: NKU HBK, Pustite malene k meni. Zbornik radova, Zagreb, 1999.

ŠABIĆ, A. G., Književni interesi - važan kriterij u izboru književno umjetničkih i biblijskih tekstova u katehezi, Boslovska smotra, Vol.66 No. 2-3 siječanj, 1997.

Velički, Blažević: Svjetiljke za dječju dušu, Alfa, Zagreb, 1999.

Naziv kolegija: **UVOD U METODIČKE VJEŽBE**

Nositelj: Izv. prof. dr. sc. Ivica Pažin

Izvoditelj: Brankica Blažević i Marica (s. Katarina) Pišković

Oblici izvođenja (predavanja+seminari+vježbe): 4+2+2 ECTS: 1

Oblik provjere znanja: Usmeno i pisano

- Sadržaj:
- Bitne varijabilne odrednice komunikacijskoga procesa na području religioznog odgoja djece predškolske dobi
 - Pisana priprema za aktivnost vjerskog odgoja
 - Pisanje pedagoške dokumentacije u vrtiću (integracija duhovnog razvoja)

Popis literature:

Biblija, KS, Zagreb, 1980.

Program katoličkog vjerskog odgoja djece predškolske dobi, NKU HBK, Zagreb, 2002.

Blažević/ Pišković: Njihovo je kraljevstvo nebesko: Priručnik odgojiteljima u vjeri za rad s djecom predškolske dobi, Zagreb, Kršćanska sadašnjost, 2006.

Hoblaj A./ Šimunović M. (ur.), Pustite malene k meni. Nacionalni skup o vjerskom odgoju djece predškolske dobi u izvanobiteljskim uvjetima, NKU HBK, Zagreb, 1999.

Hoblaj A. Teološko-katehetska ishodišta vjerskog odgoja u ranom djetinjstvu, Zagreb, Glas Koncila, 2006. Bogoslovska smotra 76(2006.)¹

Hoško F.E. Pisma roditeljima o vjerskom odgoju mališana u obitelji, Tuskara, Rijeka, 1993.

Naziv kolegija: **PROGRAM VJERSKOGA ODGOJA U PREDŠKOLSKIM USTANOVAMA**

Nositelj: Izv. prof. dr. sc. Ivica Pažin

Oblici izvođenja(predavanja+seminari+vježbe): 0+0+8 ECTS: 1

Oblik provjere znanja: pisani elaborat i usmena provjera

- Sadržaj:
- prezentacija Programa
 - teološko pedagoška polazišta tematskih cjelina
 - izrada izvedbenoga programa
 - korelacija aktivnosti vjerskoga odgoja s drugim područjima
 - načini i modeli provođenja vjerskoga odgoja u predškolskim ustanovama

Literatura:

NKU HBK, Program vjerskoga odgoja djece predškolske dobi, Zagreb 2002.

BLAŽEVIĆ, B./ PIŠKOVIĆ, K., Njihovo je kraljevstvo nebesko: priručnik odgojiteljima u vjeri za rad s djecom predškolske dobi, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2006.

HOB LAJ, A., Teološko-katehetska ishodišta vjerskog odgoja u ranom djetinjstvu, Glas koncila, Zagreb 2006.

ŠABIĆ, A. G., Vjerski odgoj djece predškolske dobi u duhovno – kulturnom kontinuitetu s vjerskim odgojem djece mlađe školske dobi, u: NKU HBK, Pustite malene k meni. Zbornik radova, Zagreb 1999.

Teološko - katehetski program cjeloživotnog učenja za odgajateljice i odgajatelje
u predškolskim ustanovama

Naziv kolegija: **METODIČKE VJEŽBE - OKVIRNA TEMA:**

MEDIJI KOMUNICIRANJA ZA RAD S DJECOM PREDŠKOLSKE DOBI

Nositelj: Izv. prof. dr. sc. Ivica Pažin

Izvoditelj: Brankica Blažević

Oblici izvođenja (predavanja+seminari+vježbe): 4+0+2 ECTS: 1

Oblik provjere znanja: Usmeno

Sadržaj: - izbor i interpretacija biblijskih tekstova
- izbor i interpretacija književno –umjetnički sadržaja (proza, poezija, slikovnice)
- scensko izražavanje u aktivnostima vjerskog odgoja
- likovno izražavanje u aktivnostima vjerskog odgoja
- glazbeno izražavanje u aktivnostima vjerskog odgoja
- katehetski priručnici za vjerski odgoj djece predškolske dobi

Literatura:

Biblija, KS, Zagreb, 1980.

Program katoličkog vjerskog odgoja djece predškolske dobi, NKU, HBK 2002.

Blažević/ Pišković: Njihovo je kraljevstvo nebesko: Priručnik odgojiteljima u vjeri za rad s djecom predškolske dobi, Zagreb, Kršćanska sadašnjost, 2006.

Hoblaj A. Otkrivajmo i upoznajmo svijet zajedno, Glas Koncila, Zagreb, 2000.

Hoblaj A. Božićni i uskrсни trenuci, Vjerski odgoj djece predškolske dobi u suradnji obitelji i vrtića, Glas Koncila, Zagreb, 2001.

Naziv kolegija: **METODIČKE VJEŽBE - OKVIRNA TEMA:**

METODIČKI PRISTUPI U VJERSKOM ODGOJU DJECE PREDŠKOLSKE DOBI

Nositelj: Izv. prof. dr. sc. Ivica Pažin

Izvoditelj: Marica (s. Katarina) Pišković

Oblici izvođenja (predavanja+seminari+vježbe): 8+0+8 ECTS: 1

Oblik provjere znanja: pismene pripreme

Sadržaj: - specifičnosti odgoja u vjeri djece predškolske dobi
- izbor i interpretacija biblijskog teksta
- metode i sredstva kršćanskog odgoja
- čimbenici metodskih pristupa u radu s djecom predškolske dobi
- metodički pristupi u radu s djecom predškolske dobi
- molitva u životu predškolskog djeteta

Literatura:

Biblija, KS, Zagreb, 1980.

Program katoličkog vjerskog odgoja djece predškolske dobi, NKU HBK, 2002.

Blažević/ Pišković: Njihovo je kraljevstvo nebesko: Priručnik odgojiteljima u vjeri za rad s djecom predškolske dobi, Zagreb, Kršćanska sadašnjost, 2006

Hoblaj A. Otkrivajmo i upoznajmo svijet zajedno, Glas Koncila, Zagreb, 2000.

Hoško F.E. Pisma roditeljima o vjerskom odgoju mališana u obitelji, Tuskara, Rijeka, 1993.

Fučak, I. Moralno-religiozni razvoj djeteta. Obnovljeni život, 1979.

Šimunović, J. Pastoralna skrb za najmlađe članove Crkve. Bogoslovska smotra 73(2004.)4

Hoblaj A., Metoda kao sredstvo katehetske komunikacije. Crkva u svijetu 40(2005.)4

Naziv kolegija: **PEDAGOŠKA RADIONICA**

Nositelj: Izv. prof. dr. sc. Ivica Pažin

Oblici izvođenja (predavanja+seminari+vježbe): 0+0+12 ECTS: 2

Oblik provjere znanja:

Sadržaj: - hospitacije u dječjim vrtićima; pokusne aktivnosti

Literatura: -

II. SEMESTAR - Kateheza Dobroga Pastira

Naziv kolegija: **TEMELJNA PITANJA RELIGIOZNOG ODGOJA I KATEHEZE**

Nositelj: Izv. prof. dr. sc. Ivica Pažin

Izvoditelj: Dr. sc. Teuta Rezo

Oblici izvođenja (predavanja+seminari+vježbe): 8+0+0 ECTS: 1

Oblik provjere znanja: usmeno

Sadržaj: - katehetska terminologija
- značaj vjerskog odgoja unutar cjelovitog odgoja
- temeljni oblici vjerskog odgoja
- suradnja odgojnih čimbenika u pitanju vjerskog odgoja

Popis literature:

Alberich, E., *Crkvena kateheza*. Rasprava o fundamentalnoj katehatici, Katehetski salezijanski centar, Zagreb, 2002.

Razum, R., *Specifičnost školskog vjeronauka u odnosu na župnu katehezu*, Kateheza 22 (2000.) 4., Salesiana, Zagreb.

Hoblaj, A., *Teološko-katehetska ishodišta vjerskog odgoja u ranom djetinjstvu*, Glas Koncila, Zagreb, 2006.

Opći direktorij za katehezu (1997.), Zagreb, 2000.

Religijsko-pedagoško katehetski leksikon, M. Pranjić, (ur. hrv. izd.), Zagreb, 1991.

Biesinger, A., *Kinder nicht um Gott betrügen*, Herder, Freiburg-Basel-Wien, 2012.

Naziv kolegija: **RELIGIOZNI ODGOJ DJECE PREDŠKOLSKE DOBI I MONTESSORI PEDAGOGIJA**

Nositelj: Izv. prof. dr. sc. Ivica Pažin

Izvoditelj: Kata (s. Ivana) Topić, montessori odgojiteljica, s. Jelica Đuzel, dipl. kateheta specijalist

Oblici izvođenja (predavanja+seminari+vježbe): 6+1+1 ECTS: 1

Oblik provjere znanja: usmeno

Sadržaj: - Montessori pedagogija i psihologija
- Maria Montessori i njezino otkriće *novoga* djeteta
- Odgoj kao *pomoć* za život
- Karakteristike djeteta do šeste godine
- Religiozni potencijal djeteta do šeste godine
- Kateheza Dobroga Pastira
- Montessori načela primijenjena u Katehezi Dobroga Pastira

Literatura:

KONGREGACIJA ZA KLER, *Opći direktorij za katehezu*, KS, Zagreb, 2000., str.164.-166.

MONTESSORI, Maria, *Otkriće djeteta*, Catholic Relief Services, Beograd, 2000.

PHILIPPS, Silvija, *Montessori pripema za život. Odgoj neovisnosti i odgovornosti*, Naklada Slap, Jastrebarsko, 1999., str. 32.-47.

GOBBI, Gianna, *Neka Montessori načela primijenjena u katehezi djece*, Udruženje M. Montessori za religiozni odgoj djece, Rim, 2002.

Dopunska literatura:

IVAN PAVAO II, *Apostolska pobudnica. Catechesi tradendae*, GK, Zagreb, 1994.

MONTESSORI, Maria, *Dijete. Tajna djetinjstva*, Naklada Slap, Jastrebarsko, 2003.

MONTESSORI, Maria, *Upijajući um*, DN Centar, Beograd, 2003.

Teološko - katehetski program cjeloživotnog učenja za odgajateljice i odgajatelje
u predškolskim ustanovama

Naziv kolegija: **IZBOR I INTERPRETACIJA BIBLIJSKIH TEKSTOVA (METODIČKE VJEŽBE)**

Nositelj: Prof. dr. sc. Karlo Višaticki

Izvoditelj: s. Jelica Đuzel, dipl. kateheta specijalist

Oblici izvođenja (predavanja+seminari+vježbe): 8+5+4 ECTS: 1

Oblik provjere znanja: usmeno

Sadržaj: **Biblija:** - Evanđeoske maksime

- Prispodobе kao objaviteljice Kraljevstva Božjega

- Prispodobе o vrijednosti Kraljevstva Božjega

- Kristološke prispodobе

Božić: - Došašće (4 svijeće i liturgijska boja)

- Mesijanska proroštva

- Isusovo djetinjstvo

Uskrs: - Otajstvo smrti i uskrsnuća (Iv 12,24)

- Uskrsna gozba – Posljednja večera

- Isusov grob - uskrsnuće

- Liturgija svjetla

Duhovi: - Duhovski događaj - Pedesetnica

- Darovi Duha Svetog

Biblijski zemljopis: Globus, Zemlja Izrael i Jeruzalem

Literatura:

BENEDIKT XVI, *Isus iz Nazareta*, Verbum, Split, 2007., str. 63.-78; 281.-294.

WEISER, Alfons, *Središnje teme Novoga zavjeta*, KS, Zagreb, 1981., str. 16.-21.

TOMIĆ, Celestin, *Evanđelja djetinjstva Isusova*, KS, Zagreb, 1971.

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA, *Katekizam katoličke Crkve*, GK, Zagreb, 1994., str. 43.-50.

CAVALLETTI, Sofia, *Il potenziale religioso del bambino. Descrizione di un'esperienza con bambino da 3 a 6 anni*, Città Nuova, Roma, 2005., str. 57.-71.; 102.-116.

Dopunska literatura:

MERČEP, Vladimir, *Povijesnost Isusova djetinjstva po Mateju 1-2*, UPT, Đakovo, 1998., 235.-330. str.

VUGDELIJA, Marijan, *Pastoralni aspekti besjede u prispodobama*, Sveučilišna naklada Liber, Zagreb, 1985.

KRINETZKI, Leo, *Savez Božji s ljudima prema Starom i Novom zavjetu*, KS, Zagreb, 1975., str 103.-119.

SCHNEIDER, Alfred, *Na putovima Duha Svetoga*, Filozofsko-teološki institut DI, Zagreb, 1991., str. 5.-117.

LUJIĆ, Božo, *Starozavjetni proroci*, KS, Zagreb, 2004., str. 22. - 40.

Naziv kolegija: **IZBOR LITURGIJSKIH TEKSTOVA, SIMBOLA I ZNAKOVA (METODIČKE VJEŽBE)**

Nositelj: Izv. prof. dr. sc. Zvonko Pažin

Izvoditelj: s. Jelica Đuzel, dipl. kateheta specijalist

Oblici izvođenja (predavanja+seminari+vježbe): 8+5+4 ECTS: 1

Oblik provjere znanja: usmeno

Sadržaj: **Liturgija:**

- Liturgijski kalendar

Geste:

- Znak križa

- Poklon

Krštenje (Krist – svjetlo):

- Predmeti krštenja

- Geste krštenja

Euharistija (Sveta misa):

- Oltar, svetohranište

- Geste sv. mise

- Euharistijska prisutnost Dobrog Pastira

Teološko - katehetski program cjeloživotnog učenja za odgajateljice i odgajatelje
u predškolskim ustanovama

Literatura:

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA, *Katekizam katoličke Crkve*, GK, Zagreb, 1994., str. 325.-339.; 348.-369.

SCHNITZLER, Theodor, *O značenju mise*, KS, Zagreb, 2005.

CAVALLETTI, Sofia, *Il potenziale religioso del bambino. Descrizione di un'esperienza con bambino da 3 a 6 anni*, Città Nuova, Roma, 2005., str. 74.-99.

Dopunska literatura:

SVETA KONGREGACIJA ZA BOGOŠTOVLJE, *Direktorij o misama s djecom*, GK, Zagreb, 1984.

ŠAŠKO, Ivan, *Liturgijski simbolički govor*, GK, Zagreb, 2004. (izabrana poglavlja)

SCHILLEBEECKX, E.H., *Krist sakrament susreta s Bogom*, KS, Zagreb, 1992.

REBIĆ, Adalbert, *S Biblijom kroz Misu*, KS Zagreb 1970.

BODROŽIĆ, Ivan, *Euharistija. Od povijesti do vječnosti*, GK, Zagreb, 2002., str. 17.-25. 213. - 215.

ZLATOUSTI, Ivan, *Krsne pouke*, Služba Božja, Makarska, 2000., od str. 51.-85.

RIMSKI OBREDNIK, *Red Krštenja*, KS, Zagreb, 1970.

Naziv kolegija: **MORALNI ODGOJ DJECE DO ŠESTE GODINE**

Nositelj: Doc. dr. sc. Suzana Vuletić

Izvoditelj: s. Jelica Đuzel, dipl. kateheta specijalist

Oblici izvođenja (predavanja+seminari+vježbe): 4+0+0 ECTS: 1

Oblik provjere znanja: usmeno

Sadržaj: - Savez – temelj moralnoga odgoja
- Sredstva moralnoga odgoja

Literatura:

CAVALLETTI, Sofia, *Il potenziale religioso del bambino. Descrizione di un'esperienza con bambino da 3 a 6 anni*, Città Nuova, Roma, 2005., str. 154.-158.

ĐUZEL, Jelica, *Moralni odgoj djece mlađe dobi. Susret u radosti*, u: *Lađa* 1(2008.)7., str.66.-69.

Naziv kolegija: **ODGOJ ZA MOLITVU**

Nositelj: Doc. dr. sc. Grgo Grbešić

Izvoditelj: Kata (s. Ivana) Topić, montessori odgojiteljica,
s. Jelica Đuzel, dipl. katehta specijalist

Oblici izvođenja (predavanja+seminari+vježbe): 4+0+0 ECTS: 1

Oblik provjere znanja: usmeno

Sadržaj: **Molitva** - biblijska (dijelovi psalama, evanđelja..)
- osobna i zajednička
- tradicionalna
- spontana
- pjesma
- tišina

Literatura:

ZLATOUSTI, Ivan: *Krsne pouke*, Služba Božja, Makarska 2000., str. 94.-98.

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA, *Katekizam katoličke Crkve*, GK, Zagreb, 1994. str. 625.- 670.

CAVALLETTI, Sofia, *Il potenziale religioso del bambino. Descrizione di un'esperienza con bambino da 3 a 6 anni*, Città Nuova, Roma, 2005., str. 119.-137.

Naziv kolegija: **PEDAGOŠKA RADIONICA**

Nositelj: Izv. prof. dr. sc. Ivica Pažin

Izvoditelj: Katica (s. Domagoja) Leović, dipl. kateheta specijalist
s. Jelica Đuzel, dipl. kateheta specijalist

Oblici izvođenja (predavanja+seminari+vježbe): 5+5+5 ECTS: 2

Oblik provjere znanja: usmeno

Teološko - katehetski program cjeloživotnog učenja za odgajateljice i odgajatelje
u predškolskim ustanovama

- Sadržaj: - hospitacije u vrtićima;
- izrada albuma (pisanih priprema)
- izrada katehetsko-didaktičkih sredstava

Literatura:

CAVALLETTI, Sofia, *Il potenziale religioso del bambino. Descrizione di un'esperienza con bambino da 3 a 6 anni*, Città Nuova, Roma, 2005.

PRILOG 2.: ŽIVOTOPISI NASTAVNIKA

a. ZAPOSLENICI KBF-a U ĐAKOVU

Dr. sc. Josip Bošnjaković

OSOBNI PODACI

Datum i mjesto rođenja: 29.09.1978., Vukovar
Državljanstvo: hrvatsko
Adresa: Strossmayerova 58, 31000 Osijek
Telefon: 031/253-948; 098/9611-751
E-mail: jobosnjakovic@gmail.com

OBRAZOVANJE

1997. – 2003. Sveučilište Josip Juraj Strossmayer, Katolički bogoslovni fakultet u Đakovu, diplomirani teolog
2004. – 2012. Papinsko sveučilište Salesiana-Rim, diplomirani psiholog, magister psihologije, doktorat iz psihologije odgoja
2008. – 2013. Papinsko sveučilište Salesiana-Rim, Viša škola iz specijalizacije za kliničku psihologiju, psihoterapeut iz smjera transakcijske analize

RADNO ISKUSTVO

2013. (od listopada) Hrvatsko katoličko sveučilište – viši asistent na Odjelu za psihologiju
2013. (od svibnja) Međubiskupijski crkveni sud u Zagrebu – Suradnik u ženidbenim parnicama
2012. Sveučilište Josip Juraj Strossmayer – Katolički bogoslovni fakultet – viši asistent
2012. (od rujna) Stručni voditelj bračnih i obiteljskih savjetovališta Đakovačko-osječke nadbiskupije (Sl. Brod i Osijek)
2010. – 2012. Klinički centar za prevenciju i intervenciju – Papinsko sveučilište Salesiana (Rim) (psiholog-stažist)
2009. – 2012. Institut za psihijatriju i psihologiju Poliklinike «A. Gemelli», Rim (psiholog-stažist)

ČLANSTVO

2013. EATA – European Association of Transactional Analysis; 2013. Hrvatska psihološka komora; 2009. Psihološka komora pokrajine Lazio (Italija); 2008. IRPIR – Istituto di Ricerca sui Processi Intrapsichici e Relazionali; 2008. SIAT – Società Italiana d'Analisi Transazionale

ZNANSTVENI RADOVI

- Josip Bošnjaković, Kreativnost kao izvor radosti u životu sv. Pavla, u: *Apostolu naroda*, Majić Ž. (uredio), 2009., Rim.
- Josip Bošnjaković, Svećenik, «On može primjereno suosjećati» (Hebr 5,2)», u: *Iz naroda za narod*, Majić Ž. (uredio), 2010., Rim.
- Josip Bošnjaković, «Dati glas maloljetnim osobama što pretrpješe seksualno iskorištavanje «unutar Crkve», u: *Mnogolikost vjere*, Majić Ž. (uredio), 2012., Rim.

PREDAVAČ NA MEĐUNARODNIM SIMPOZIJIMA:

- Prvi Hrvatsko-ruski kongres duhovne psihijatrije *Depresija, ovisnosti i suicid*, Opatija, 2013.g., s izlaganjem na temu «Nemoj postojati».
- Sedmi međunarodni simpozij crkvenih pravnikâ Zaručništvo i priprava za ženidbu, Srbija, 2013. g., s izlaganjem na temu «Psihička zrelost ili minimalna sposobnost za sklapanje ženidbe».
- Druga međunarodna konferencija Saveza psihoterapijskih udruga Hrvatske (SPUH), Zagreb – 2013.g., s izlaganjem na temu «Samopercepcija hrvatskih adolescenata odraslih u ratnim, poratnim i mirnodopskim vremenima» (primjena Sociokognitivne transakcijske analize).

ZNANJA I VJEŠTINE

- Rad na računalu (MS Office, SPSS). Engleski, njemački, talijanski (čitanje, pisanje, razumijevanje)

Doc. dr. sc. Grgo Grbešić

Rođen 28. veljače 1964. u Dobrkovićima, Široki Brijeg. Sin Vjekoslava i Anice rođ. Cigić. Osnovnu školu završio je u Tovarniku, a srednju u Vinkovcima. Na kraju teološkog studija (1985.-1991.) zaređen za svećenika Đakovačko-Osječke nadbiskupije. Iste godine započeo je specijalizaciju crkvene povijesti na Papinskom sveučilištu Gregorijana gdje je magistrirao god. 1994., a 1999. doktorirao na temu: *Pitanje prijelaza iz Srpsko Pravoslavne Crkve u katoličku Crkvu u biskupiji Đakovačkoj i Srijemskoj od 1941. do 1945.*

Na KBF-u u Đakovu predaje od 1997. godine crkvenu povijest, metodologiju znanstvenog rada, kršćansku mistiku i protestantizam. 2004. godine izabran je u znanstveno-nastavno zvanje docenta. U isto zvanje ponovno je izabran 2014. godine.

U razdoblju od 1997. godine pa do danas sudjelovao je na različitim nacionalnim i međunarodnim znanstvenim skupovima, održao brojna predavanja i tribine svećenicima, studentima, intelektualcima (npr. liječnicima i profesorima) o različitim temama iz opće i nacionalne crkvene povijesti i duhovnosti. Gotovo svi radovi koje je objavio temelje se na ne objavljenom arhivskoj građi.

U studentskom domu tri godine obnaša službu duhovnika za studente laike. Uz to predaje i kolegij kršćanska mistika koji je usko povezan s kolegijem kršćanska duhovnost.

Voditelj je znanstvenoistraživačkog projekta o biskupu Strossmayeru. Cilj projekta je istražiti arhivsku građu u biskupijskim arhivima u Pečuhu i Kaloči. Proučavanjem mađarske historiografije o Strossmayeru i istraživanjem gore spomenutih arhiva želi se upotpuniti slika crkvenog djelovanja Strossmayera sa susjednim pečuškim biskupom i kaločkim nadbiskupom, te utvrditi Strossmayerovo viđenje odnosa Mađara i Hrvata.

Povodom 200-te obljetnice Strossmayerova rođenja KBF u Đakovu mu je povjerio organizaciju nekoliko znanstvenih skupova u Đakovu, Beču i Rimu, u suradnji s asistenticom dr. sc. Darijom Damjanović Barišić i dr. Tomislavom Mrkonjićem, vatikanskim arhivarom.

Izv. prof. dr. sc. Ivica Pažin

Rođen je 26. studenoga 1968. godine u Đakovu, Republika Hrvatska. Nakon završetka osnovne škole u Velikoj Kopanici, te nakon upisa u Interdijecezansku klasičnu gimnaziju na Šalati u Zagrebu, srednju školu završava u Biskupijskoj gimnaziji «Josip Juraj Strossmayer» u Đakovu dana 30. svibnja 1987. godine.

Po završetku Filozofsko teološkoga studija na Teologiji u Đakovu diplomirao je u akademskoj godini 1993/94. radom iz područja biblijske teologije pod naslovom «Ljubav nikada ne prestaje. Literarno – kritička analiza 1 Kor 13 s osvrtom na *genus demonstrativum*». S ljetnim semestrom 1995. godine, uz obavljanje svećeničke službe u župi sv. Josipa u Grazu, upisuje poslijediplomski studij teoloških znanosti na „Karl-Franzens-Universität“ u Grazu, Austrija. Postdiplomski studij teoloških znanosti sa specijalizacijom religiozne pedagogije i katehetike trajao je do ljetnoga semestra godine 1998. Nakon prihvaćanja doktorske radnje (30. lipnja 1998.) na temu *Der Religionsunterricht in der Volksschule Kroatiens zwischen 1991-1998 im Spiegel seines Lehrplans und der Religionsbücher* pristupio je 3. srpnja iste godine obrani doktorske radnje i predviđenom ispitu. Akademski stupanj doktor teologije podijeljen mu je Odlukom o promociji 10. srpnja 1998. godine.

Od tada pa sve do danas predaje na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Đakovu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku. Područja predavanja su najprije iz religijsko pedagoške i katehetske tematike. Duži niz godina predaje i na poslijediplomskom studiju KBF-a u Zagrebu.

Na razini Hrvatske biskupske konferencije niz godina je predstojnik Nacionalnog katehetskog ureda i tajnik Vijeća za katehizaciju i novu evangelizaciju. Na poseban način je dio toga rada očit i u stalnom promišljanju te operativnom djelovanju na području trajne izobrazbe svih koji djeluju kao odgajatelji u vjeri, vjeroučitelji te svećenici.

Izv. prof. dr. sc. Zvonko Pažin

Tel.: 031/384 000

E-mail: zvonko.pazin@os.t-com.hr ili: zvonko.pazin@dj.kbf.hr

Rođen je 25. siječnja 1955. u Novim Mikanovcima. Osnovnu školu pohađao je u Vođincima, a gimnaziju u Zagrebu i Đakovu gdje je maturirao 1974. Iste godine primljen je u bogoslovno sjemenište u Đakovu te se upisao na Visoku bogoslovnu školu u Đakovu. Godine 1980. završio je studij i 29. lipnja 1980. u Đakovu je zaređen za svećenika.

Upisuje poslijediplomski studij na Papinskom liturgijskom institutu sv. Anzelmo u Rimu 1981. te je doktorirao 1987. Iste godine započeo je predavati kolegije iz liturgike na Teologiji u Đakovu (današnjem KBF-u). Danas na KBF-u predaje sve kolegije iz liturgike.

Godine 1995. izabran je u zvanje višeg asistenta, 2001. u zvanje docenta, te je 2010. izabran za izvanrednog profesora. Predsjednik je katedre za liturgiku. Suraduje u različitim znanstvenim i stručnim časopisima s priložima koji obrađuju teme iz liturgike i obiteljskog pastoralala. Samostalno i u suautorstvu objavio je tri knjige.

Sudjelovao je u predavanjima na Institutu za teološku kulturu, u školi za trajnu formaciju odgajateljica u dječjem vrtiću, u školi za liturgijsku glazbu te u školi za župne suradnike.

Doc. dr. sc. Stjepan Radić

Rođen je 05. studenoga 1975. g. u Gornjoj Dubici, BiH. 1990. godine završio osnovnu školu u OŠ „Ivana Brlić-Mažuranić“ u Slavonskom Brodu.

1994. godine maturirao na Nadbiskupijskoj klasičnoj gimnaziji u Zagrebu. Iste godine upisuje prvu godinu Filozofsko-teološkog studija na Teologiji u Đakovu (sadašnji Katolički bogoslovni fakultet). Nakon diplomiranja, 1999. g., upisuje poslijediplomski studij Filozofije na Filozofskom Fakultetu Družbe Isusove u Zagrebu. Studij okončava 2002. g. magisterijem (licencijat) s temom «*Platon i grčka filozofija u djelu Karla Poppera 'Otvoreno društvo i njegovi neprijatelji'*». U međuvremenu je zaređen za prezbitera. U jesen 2002. g. odlazi na doktorski studij filozofije u Innsbruck, Austrija. U Innsbrucku nastavlja specijalizaciju iz filozofije, znanstveno polje etika kod prof. dr. Edmunda Runggaldiera s temom „*Aktualität und Erneuerung der Tugendethik. Erörterung ihrer Ergänzungs- und Kultivierungsperspektive*“ (Aktualnost i obnova etike vrlina. Razmatranje njene kultivirajuće i nadopunjujuće perspektive). Tezu uspješno brani 20. studenog 2006. g. čime stječe titulu doktora znanosti – znanstveno područje filozofija.

Nakon završetka studija vraća se u Đakovo te nastavlja s predavačkom djelatnošću na Katoličkom bogoslovnom fakultetu gdje predaje sljedeće kolegije: Povijest filozofije: stari vijek, Povijest filozofije srednji vijek, Povijest filozofije: suvremena filozofija, Ontologija, Etika, Filozofija kulture. Objavljuje radove iz područja filozofije, znanstvenog polja etike, antropologije i povijesti filozofije. Od 2011. g. izabran u znanstveno-nastavno zvanje docenta te je voditelj katedre za filozofiju. Osim u Đakovu predavao je u ak. godinama 2009./2010. i 2010./2011. na Filozofskom fakultetu u Osijeku predmet Fenomenologija. Od 2011. g. predaje na Doktorskoj školi Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku (poslijediplomski doktorski studij Kulturologija), kolegij 'Etika i istraživanje' te na poslijediplomskom studiju Komunikologije dio kolegija 'Etika javnog komuniciranja' čiji je nositelj studija također Doktorska škola Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku. Aktivno govori i piše na njemačkom te nešto slabije na engleskom jeziku.

Izv. prof. dr. sc. Ivica Raguž

Rođen je 26. rujna 1973. u Osijeku. Studirao teologiju i filozofiju u Đakovu, Rimu i Bostonu. Akademski stupanj doktora fundamentalne teologije stekao je na Teološkom fakultetu Papinskoga sveučilišta Gregoriana u Rimu. Od 2002. godine profesor je dogmatske teologije na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Đakovu, te prodekan za znanost 2008.-2010. Glavni i odgovorni urednik časopisa «Diacovensia» i Međunarodnoga katoličkog časopisa «Communio» (hrvatska redakcija). 2012. studijski boravak u «Centre Sèvres» u Parizu. Trenutno je voditelj Odsjeka za sustavnu teologiju i predsjednik Katedre dogmatske teologije na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Đakovu Sveučilišta Josipa Jurja

Teološko - katehetski program cjeloživotnog učenja za odgajateljice i odgajatelje
u predškolskim ustanovama

Strossmayera u Osijeku. (http://www.djkbf.unios.hr/prof-ivica_raguz) Od listopada 2014. dekan Katoličkoga bogoslovnog fakulteta u Đakovu.

Knjige:

Credo. Meditacije o apostolskoj ispovijesti vjere, KS, Zagreb 2001.

Sinn für das Gott-Menschliche. Transzendental-theologisches Gespräch zwischen den Ästhetiken von Immanuel Kant und Hans Urs von Balthasar, Echter Verlag, Würzburg, 2003.

Vesperae Sapientiae Christianae. Tribine 1 (prir.), KS, Zagreb, 2003.

Vesperae Sapientiae Christianae. Tribine 2 (prir.), KS, Zagreb, 2005.

Za tragovima Božjim. Teološka traganja Karla Rahnera i Hansa Ursa von Balthasara (prir.), Biblioteka Diacovensia - Studije 10, Đakovo, 2007.

Vesperae Sapientiae Christianae. Tribine 3, KS, Zagreb, 2008.

Teološka promišljanja o knjizi "Isus iz Nazareta" Josepha Ratzingera/Bendikta XVI. (prir.), KS, Zagreb, 2008.

Iščekivati i požurivati dolazak Dana Božjega. Zbornik prigodom 65. obljetnice života Pere Aračića (prir. zajedno s Ivom Džinićem), Biblioteka Diacovensia, Đakovo, 2009.

Multorum fratrum vehementissima postulatione et maxime tua iussione compulsus. Zbornik radova u čast prof. dr. sc. fra Marijanu Mandacu prigodom 70. obljetnice života, (prir.), Služba Božja, Makarska, 2010.

Šutnja - dokolica - molitva. Vesperae sapientiae christianae 4, KS, Zagreb, 2011.

Sretni u nadi. Teološka razmatranja o sreći, HILP, Zagreb, 2013.

Vršcima prstiju po zemlji. O molitvi Gospodnjoj, Panni, Đakovo, 2014.

Prof. dr. sc. Karlo Višaticki

Rođen u Čatrnji, općina Bosanska Gradiška, 31.03.1950. od oca Ivana i majke Barbare r. Ostrowski. Osnovnu školu završava u Čatrnji (1. - 4. razreda), odnosno u Bosanskoj Gradišci (5. - 8. razreda); gimnaziju na Šalati u Zagrebu (Nadbiskupsko dječjačko sjemenište) 1964. - 1966. (prve dvije godine), a nastavak u sjemeništu u Đakovu (1966. - 1968.). Maturirao 1968. u Đakovu. Počeo studij teologije u Đakovu u jesen 1968., u veljači 1969. služi vojni rok (veljača 1969. - srpanj 1970.) u Sarajevu. Nastavak studija teologije u Innsbrucku 1970. - 1975. Svećeničko ređenje 25.04.1976., zatim kapelan u biskupiji Basel u Švicarskoj u župama sv. Marije u Thunu te u Zofingenu (1976. - 1981). Od 1981. - 1987. postdiplomski studij u Rimu na Sveučilištu Gregorijana i Biblijskom Institutu.

Od lipnja 1984. do veljače 1985. studirao u Jeruzalemu na Papinskom Biblijskom Institutu. Biblijski licencijant u veljači 1987. (naslov licencijatske radnje "Eine Untersuchung zur Bedeutung der biblischen Wurzel *qtr* in der hebräischen Bibel" - "Istraživanje značenja biblijskog korijena *qtr* u hebrejskoj bibliji", kod prof. Stephena Pisanoa), a doktorat na Teološkom fakultetu Sveučilišta Gregorijana u srpnju 1987. (naslov teze "Die Reform des Josija und die religiöse Heterodoxie in Israel" - "Jošijina reforma i vjerska heterodoksija u Izraelu", kod prof. Gian Luigia Pratoa). Aktivno se služi njemačkim, engleskim, talijanskim, francuskim i poljskim. Predavao na Teološkom Institutu u Banjaluci (1990. - 1995. - nakon progona Hrvata iz Banja Luke Institut više ne radi); na Teološkom Institutu u Mostaru (1998. - 2000.); na Filozofsko-teološkom institutu Družbe Isusove u Zagrebu (1998. - 2000.); na Teologiji u Đakovu (kasnije Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Đakovu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku) od 2000.

Doc. dr. sc. Davor Vuković

Rođen 02. 11. 1978. g. u Vinkovcima. Završio osnovnu školu u Ivankovu, a srednju školu, Gimnaziju, u Vinkovcima. Završio filozofsko-teološki studij na Teologiji u Đakovu godine 2002. Naslov diplomskog rada: «Povijesno-spasenjska dimenzija Kristova uskrsnuća (GS 45)». Postigao magisterij iz fundamentalne teologije u Rimu, na Papinskom Sveučilištu Gregoriana godine 2006. Naslov magistarskog rada: «Bog i govor u teologiji Eberharda Jüngela». Doktorirao iz fundamentalne teologije u Rimu, na Papinskom Sveučilištu Gregoriana godine 2012. Naslov doktorskog rada: «Odnos između istine i povijesti u H. G. Gadamera i W. Kaspera». Zaposlen pri Katedri fundamentalne teologije na Katoličkom bogoslovnom

Teološko - katehetski program cjeloživotnog učenja za odgajateljice i odgajatelje
u predškolskim ustanovama

fakultetu u Đakovu od godine 2007. Član je uredničkog vijeća teološkog časopisa «Diacovensia» i uredničkog vijeća časopisa za pastoralnu orijentaciju «Vjesnik».

Radovi: Problem odnosa vjere i iskustva u teologiji W. Kaspera, u: *Diacovensia* 21 (2013.) 2, str. 309-324.

Koncilsko ozračje: Henri de Lubac, u: *Crkva u svijetu*, 48 (2013.) 2, str. 189-208., (u suautorstvu sa: Richard Pavlič, Rijeka).

Teologija pred izazovom filozofijske hermeneutike, u: *Obnovljeni život*, 68 (2013.) 3, str. 353-365.

Čovjek kao «animal symbolicum». Neki aspekti filozofske antropologije Ernsta Cassirera, u: *Obnovljeni život*, 68 (2013.) 4, str. 493-504, (u suautorstvu sa: Ivo Džinić, Đakovo).

Službenici radosti i nade. Promišljanje o svećeništvu u svjetlu misli Waltera Kaspera, u: *Iz naroda za narod*, Zbornik radova svećenika studenata Papinskog hrvatskog zavoda sv. Jeronima u Rimu u Svećeničkoj godini, *Collectanea Croatica – Hieronymiana de Urbe*, uredili Željko Majić i Božo Goluža, 2010, Rim, str. 31-55.

Kriza vjere – katastrofa ili *kairós*, u: *Vjesnik Đakovačko-osječke nadbiskupije i Srijemske biskupije*, 140 (2012.) 12, str. 919-922.

«Ta mi nismo gospodari vaše vjere, nego suradnici vaše radosti», u: *Vjesnik Đakovačko-osječke nadbiskupije i Srijemske biskupije*, 141 (2013.) 5-6, str. 368-372.

Kršćansko bratstvo u svijetu kulturalnog i religijskog pluralizma, u: *Vjesnik Đakovačko-osječke nadbiskupije i Srijemske biskupije*, 142 (2014.) 1, str. 35-42.

Doc. dr. sc. Suzana Vuletić

Eugena Kumičića 27., 31 221 Josipovac/Osijek, Hrvatska

Tel: (031) 353 122; (031) 321 528; Mob: 091 502 8613

Mail: suznavuletic@yahoo.com

Suzana Vuletić, rođena 22. ožujka 1979. u Osijeku od oca Milenka Vuletića i majke Ljubice (rođ. Vranješ).

1985.-1992. Osnovno-školsko obrazovanje u Višnjevcu/Osijek, te u Heppenheimu/Njemačka.

1993.-1999., srednjoškolsko farmaceutsko obrazovanje u Medicinskoj školi/Osijek.

1997.-2002., peterogodišnji filozofsko-teološki studij.

2003.-2005. post-diplomski studij sa svrhom magistarske specijalizacije u moralnoj teologiji na Accademia Alfonsiana - Istituto superiore di Teologia morale - Pontificia Università Lateranense.

2005.-2008. upisuje na istoimenom Sveučilištu i doktorat iz moralne teologije, s područja biomedicinske etike i deontologije.

2005.-2008. trogodišnja formacija postdiplomskog Bioetičkog master-a višeg stupnja, pri Istituto di Giovanni Paolo II u suradnji s Istituto "Sacro Cuore"/Clinica "Gemelli". Time stječe diplome mastera druge/više razine: kliničkog bioetičara s poliklinike Gemelli; te magistra znanosti s područja braka i obitelji s Instituta Ivana Pavala II.

2006. završava i intenzivni kliničko-bioetički kurs na Keneddy Institute of Ethics/Georgetown University u Washington D.C.-u.

Od 2007. zaposlena pri katedri morale teologije Katoličkog Bogoslovnog Fakulteta u Đakovu, Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera. Suraduje u izvođenju nastave na Sveučilišnom studijskom centru za Forenzičke znanosti u Splitu, Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, preddiplomskom sveučilišnom teološko-katehetskom studiju Sveučilišta u Zadru.

b. ŽIVOTOPISI VANJSKIH SURADNIKA

Brankica Blažević

rođena 09. 11. 1962. u Zagrebu. Obrazovanjem stekla dva zvanja: odgojitelja predškolske djece i dipl. pedagoga. Kao odgojitelj u vrtiću „Različak“ radila 10 godina. Nakon završetka studija pedagogije na Filozofskom fakultetu započela s radom kao stručni suradnik pedagog u DV „Budućnost“. Na tim poslovima ostala narednih 10 godina, nakon čega zasniva radni odnos u katoličkim dječjim vrtićima grada Zagreba, gdje i danas radi.

Tijekom rada pedagoga napredovala u zvanje: stručni suradnik – savjetnik. Godine 2000. dobila strukovnu nagradu „Ivan Filipović“.

Od 1998.god.vanjski je suradnik Učiteljskog fakulteta u Zagrebu iz kolegija *Metodika hrvatskog jezika i književnosti* na Odsjeku za odgojiteljski studij gdje i danas vodi metodičke vježbe sa redovnim i izvanrednim studentima.

Na *Učiteljskom fakultetu* u Zagrebu završila edukaciju: Pedagogija zajedništva -Agazzi metoda.

Na *Katoličkom bogoslovnom fakultetu* završila edukaciju za odgojitelja u vjeri. Pri *Nacionalnom katehetskom uredu hrvatske biskupske konferencije* viša je savjetnica za vjerski odgoj djece predškolske dobi.

2008. godine izabrana u *naslovno* nastavno zvanje predavača za znanstveno područje društvenih znanosti. Jedna je od autorica 2 priručnika za odgojitelje:“

„Svjetiljke za dječju dušu“(Alfa 2000)

„Njihovo je kraljevstvo nebesko“(KS 2006)

Autorica slikovnica: :»Betlehemske čudo», »Stvaranje svijeta», »Dijete i Uskrs», »Dan sv.Nikole», «Izgubljena ovca», »Ljubav», “Ljubav kao vatromet“, “Bijela šuma“, “Sretni kraljević“,“Biti kao anđeo“,“Zrake ljubavi“,“Sreća do neba“,“Snježni drinski anđeli“,Vrtić na brežuljku“

Kreirala i metodički oblikovala didaktička pomagala za vjerski odgoj:“Biblijske karte“,slagarice:“Dobri Pastir“,“Stvaranje svijeta“.

Suautorica radnih listova „Njihovo je kraljevstvo nebesko“

KONTAKT: branka026@gmail.com

Jelica Đuzel, dipl. kateheta specijalist

Datum i mjesto rođenja: 8. kolovoza 1969., Jaruge

Adresa: Kralja Tomislava 22, 31400 ĐAKOVO

Mobitel: 099 769 7077

Telefon: 031 801 258

E-mail: jelica.duzel@gmail.com

Obrazovanje

- Filozofski fakultet u Zagrebu pedagogijske znanosti, odgajatelj predškolske djece, VI stupanj (1994.)
- Centar *Dobri Pastir* za religiozni odgoj djeteta prema načelima Montessori pedagogije, vikarijat Rima – Pastoralni centar za evangelizaciju i katehezu, specijalizirani kateheta predškolske i školske djece prema načelima Montessori pedagogije (1996.)
- Katolički bogoslovni fakultet, Katehetski institut, religiozna pedagogija i katehetika, VI stupanj (2003.)

Radno iskustvo

- Odgojiteljica u vrtiću (od 1997.)
- Odgojiteljica u vjeri (mandat za poučavanje vjeronauka u predškolskim ustanovama od nadležnog Biskupa)

Teološko - katehetski program cjeloživotnog učenja za odgajateljice i odgajatelje
u predškolskim ustanovama

- Asistentica teološko-katehetskog doškovanja po programu Kateheze Dobroga Pastira (2002. - 2003.)
- Voditeljica teološko-katehetskog doškovanja po programu Kateheze Dobroga Pastira (od 2008.)
- Odgojitelj mentor (od 2012.)
- Član Katehetskog vijeća Đakovačko-osječke nadbiskupije (2003. – 2012.)
- Član Europskog društva *Kateheze Dobroga Pastira* (od 2000.)
- Član Internacionalnog Konzilija *Kateheze Dobroga Pastira* (1997.-2011.)
- Član Hrvatskog montessori društva (od 2000.)
- Predavanja i pedagoške radionice na stručnim skupovima, katehetskim školama, nacionalnim kongresima, Montessori društvima, stručnim aktivima, sastancima; izvješća na Internacionalnom konziliju i u Europskom društvu Kateheze Dobroga Pastira; pisanje programa za vjerski odgoj djece predškolske dobi po programu kateheze Dobroga Pastira, članaka u okviru tema predškolske dobi, i recenzija priručnika za župnu katehezu (prvi razred)
- Trajno stručno usavršavanje odgojitelja u vjeri *Kateheze Dobroga Pastira* u organizaciji stručno-razvojnog centra Dječjeg vrtića *Sunčev sjaj-Nazaret* u Đakovu, Nacionalnog Katehetskog ureda HBK i Agencije za odgoj i obrazovanje u Zagrebu, Katehetskog ureda Đakovačko-osječke nadbiskupije

Dodatno usavršavanje

- Redovito stručno usavršavanje u Centru *Dobri Pastir* za religiozni odgoj predškolskog i školskog djeteta prema načelima Montessori pedagogije u Rimu
- Povremeno pohađanje stručnih skupova koje organizira Hrvatsko montessori društvo i Europsko montessori društvo za vjerski odgoj djece predškolske i školske dobi
- Redovito pohađanje stručnih skupova organiziranih od Agencije za odgoj i obrazovanje RH u suradnji s Nacionalnim katehetskim uredom HBK kao i sva druga stručna usavršavanja na profesionalnom nivou
- Redovito praćenje stručne literature i periodike na hrvatskom i talijanskom jeziku (pedagoške, psihološke, teološko-katehetske)
- Ljetna lutkarska škola, Zagreb 1993.

Posebna znanja i vještine

- Poznavanje talijanskog jezika: napredni stupanj, studij talijanske kulture i jezika za strance *Centro linguistico italiano Dante Alighieri*, Ministarstvo prosvjete u Rimu
- Poznavanje rada na računalu, održavanje PC računala
- Modeliranje i slikanje
- Položen vozački ispit

Interesi i aktivnosti

- Suradnja s roditeljima u vrtiću i župi,
- Rad na župi: priprema djece za sakramente Prve Pričesti i Krizme, počevši od predškolske dobi
- Suradnja sa župnicima i laicima
- Izrada katehetsko-didaktičkih sredstava za katehezu

Teološko - katehetski program cjeloživotnog učenja za odgajateljice i odgajatelje
u predškolskim ustanovama

Katica Leović, s. Domagoja, dipl. kateheta specijalist

Datum i mjesto rođenja: 12. kolovoza 1969.

Adresa: Kralja Tomislava 22, 31 400 Đakovo

E-mail: domagoja@sestre-sv-kriza.hr

Telefon: 031 801 255

Obrazovanje

- Filozofski fakultet u Zagrebu pedagogijske znanosti, odgajatelj predškolske djece, VI stupanj (1994.)
- Centar *Dobri Pastir* za religiozni odgoj djeteta prema načelima Montessori pedagogije, vikarijat Rima – Pastoralni centar za evangelizaciju i katehezu, specijalizirani kateheta predškolske i školske djece prema načelima Montessori pedagogije (1996.)
- Katolički bogoslovni fakultet, Katehetski institut, religiozna pedagogija i katehetika, VI stupanj (2003.)

Radno iskustvo

- Odgojiteljica u vrtiću (od 1997.)
- Odgojiteljica u vjeri (mandat za poučavanje vjeronauka u predškolskim ustanovama od nadležnog Biskupa)
- Asistentica teološko-katehetskog doškolovanja po programu Kateheze Dobroga Pastira (od 2002.)
- Član Europskog društva *Kateheze Dobroga Pastira* (od 2000.)
- Član Internacionalnog Konzilija *Kateheze Dobroga Pastira* (1997.-2000.)
- Član Hrvatskog montessori društva (od 2000.)
- Predavanja i pedagoške radionice na stručnim skupovima, katehetskim školama, stručnim aktivima, sastancima; pisanje elaborata za vjerski odgoj djece predškolske dobi po programu kateheze Dobroga Pastira

Dodatno usavršavanje

- Usavršavanje u Centru *Dobri Pastir* za religiozni odgoj predškolskog i školskog djeteta prema načelima Montessori pedagogije u Rimu
- Pohađanje stručnih skupova koje organizira Hrvatsko montessori društvo i Europsko montessori društvo za vjerski odgoj djece predškolske i školske dobi
- Pohađanje stručnih skupova organiziranih od Agencije za odgoj i obrazovanje RH u suradnji s Nacionalnim katehetskim uredom HBK kao i sva druga stručna usavršavanja na profesionalnom nivou
- Redovito praćenje stručne literature i periodike na hrvatskom i talijanskom jeziku (pedagoške, psihološke, teološko-katehetske)

Posebna znanja i vještine

- Poznavanje talijanskog jezika: napredni stupanj, studij talijanske kulture i jezika za strance *Centro linguistico italiano Dante Alighieri*, Ministarstvo prosvjete u Rimu
- Poznavanje rada na računalu

Interesi i aktivnosti

- Odgoj djece za evanđeoske i humane vrednote, suradnja s roditeljima u vrtiću
- Izrađivanje montessori didaktičkog pribora za djecu do tri godine i katehetsko-didaktičkih sredstava za katehezu predškolske i školske dobi
- Montessori odgoj i vjerski odgoj djece do tri godine po načelima Montessori pedagogije

Marica Pišković, s. Katarina

Leskovački brijeg 15
10251 Hrv.Leskovac
Mob. 0981753891
piskovick@gmail.com

s. Katarina, Marica Pišković, rođena je 14. 06. 1958 u Lepoj Vesi, Donja Stubica. Godine 1976 stupila je u zajednicu sestara Karmelićanki BSI u Zagrebu, Vrhovec 29. Obrazovanjem je stekla dva zvanja: odgojiteljica predškolske djece i dipl. katehista. Kao odgojiteljica u dječjem vrtiću „Svete Male Terezije “ radila je 8 godina. Na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu diplomirala sam 1999. god. Od 1993. godine do danas ravnateljica sam DV „Svete Male Terezije“ i istovremeno do 1999. predstojnica Kuće sv. Terezije od malog Isusa za nezbrinutu djecu u Zagrebu, Vrhovec 29. Od 1999. uz ravnateljsku dužnost preuzela sam i ulogu predstojnica Kuće sv. Josipa za nezbrinutu djecu u Hrv. Leskovcu. Od 2001. do 2006. godine obnašala sam dužnost više savjetnice NKU-a HBK za vjerski odgoj djece predškolske dobi. Član sam povjerenstva za organizaciju Jesenske katehetske škole za odgojiteljice u vjeri. Voditeljica sam Povjerenstva za predškolski odgoj pri HKVRPP od 2000. godine.

Sudjelovala sam 2002. god. u prilagodbi Programa katoličkog vjerskog odgoja djece predškolske dobi sa Zakonom o predškolskom odgoju.

Jedna sam od autorica priručnika za odgojitelje u vjeri „Njihovo je kraljevstvo nebesko“(KS 2006)

Sudjelovala sam u kreiranju i metodičkom oblikovanju didaktička pomagala za vjerski odgoj: drvene figure Dobar Pastir, slagarice: “Dobri Pastir“ i “Stvaranje svijeta“.

Dr. sc. Teuta Rezo (r. Mustapić) rođena je 09.7.1975. godine u Vinkovcima. Nakon završene Gimnazije diplomirala je na Katoličko-bogoslovnom fakultetu u Đakovu na temu iz moralne teologije „Odgovorno roditeljstvo – *Humanae vitae*“.

Po završetku studija radila je kao vjeroučiteljica u osnovnoj i srednjoj školi u Vinkovcima. Na Katoličkom teološkom fakultetu Sveučilišta u Beču 2010. godine stječe doktorat iz područja religiozne pedagogije i katehetike.

Zaposlena je u Katehetskom uredu Đakovačko-osječke nadbiskupije kao odgovorna za župnu katehezu te je voditeljica trajne formacije vjeroučitelja i suradnika u župnoj katehezi.

Udana i majka je troje djece.

Kata Topić, s. Ivana, montessori odgojiteljica

Datum i mjesto rođenja: 27. 06. 1965.
Adresa: Kralja Tomislava 22, 31 400 ĐAKOVO
e-mail: ivana@sestre-sv-kriza.hr
tel. 031 801 256

Obrazovanje

- Institut za kršćansku duhovnost KBF-a u Zagrebu; stručna sprema iz duhovnosti (1989.)
- Filozofski fakultet u Zagrebu pedagogijske znanosti: odgajatelj predškolske djece, VI stupanj (1994.)
- AMI (Association Montessori Internationale); specijalna edukacija iz Montessori pedagogije u Munchenu 1995.
- Dječji vrtić *Sunčev sjaj- Nazaret*; Teološko – Katehetsko doškolovanje za vjerski odgoj predškolske dobi po načelima Marije Montessori (2002.)

Radno iskustvo

- Montessori odgojiteljica u vrtiću (od 1997.)
- Odgojiteljica u vjeri (od 2002.)

Teološko - katehetski program cjeloživotnog učenja za odgajateljice i odgajatelje
u predškolskim ustanovama

- Član Hrvatskog montessori društva (od 2000.)
- Predavanja i pedagoške radionice na stručnim skupovima, stručnim aktivima, sastancima

Dodatno usavršavanje

- Filozofski fakultet Družbe Isusove u Zagrebu (Udruga VPD) ; jednogodišnji tečaj integracije života i vjere
- Njemačka akademija za razvoj i rehabilitaciju: Potvrdnica iz Montessori - Pedagogije u vođenju govorne terapije
- Njemačka akademija za razvoj i rehabilitaciju: Potvrdnica za terapiju zagrljaja
- Povremeno pohađanje stručnih skupova koje organizira Hrvatsko montessori društvo i internacionalna Montessori društva
- Redovito pohađanje stručnih skupova organiziranih od Agencije za odgoj i obrazovanje RH u suradnji s Nacionalnim katehetskim uredom HBK kao i sva druga stručna usavršavanja na profesionalnom nivou
- Redovito praćenje stručne literature i periodike na hrvatskom i njemačkom jeziku (pedagoške, psihološke, teološko-katehetske)

Posebna znanja i vještine

- Poznavanje njemačkog jezika: razumijevanje, čitanje i pisanje
- Poznavanje rada na računalu

Interesi i aktivnosti

- Suradnja s roditeljima u vrtiću
- Duhovne obnove i hodočašća
- Povremeni rad s mladima
- Izrada montessori didaktičkog pribora